

OBČASNÍK

ČLOVĚK V TÍSNI

PLZEŇ

SLOVO ÚVODEM

Vážení čtenáři, část prvního letošního občasníku opět věnujeme podpoře vzdělávání v rodinách s dětmi. Dvouletý zkušební projekt jednoznačně potvrdil potřebnost této služby, která dosud působila téměř výhradně v Plzni, i v dalších obcích kraje. V každém regionu s námi totiž zahájilo spolupráci více než 10 rodin s dětmi, kterým hrozí zásadní neúspěch ve vzdělávání. Na tuto potřebu jsme se rozhodli zareagovat registrací a sháněním financí na nový typ služ-

by - sociálně aktivizační službu pro rodiny s dětmi a zajistit tak alespoň částečnou udržitelnost započatých aktivit. Smysluplnost našeho úsilí dokládají data nedávno zveřejněná Agenturou pro sociální začleňování. Podle nich je například u romských žáků z chudých rodin absolvujících běžnou základní školu (a předškolní přípravu) zhruba dvakrát pravděpodobnější, že v budoucnu získají zaměstnání nebo jiné pracovní uplatnění než jejich vrstevníci, kteří prošli praktickou školou, nebo školu nedokončili. Výraznějšího zlepšení však lze těžko dosáhnout bez systémových opatření, podpory škol i pedagogů. Těší nás proto, že v Rokycanech se vedení města rozhodlo naše argumenty vyslyšet a cíleně se zaměřit na zlepšení předškolní přípravy (zdaleka nejen romských) ohrožených dětí a jejich další pod-

poru během základního vzdělávání. Připočteme-li místní snahu o vytvoření systému dostupného sociálního bydlení (který dává nájemníkům nově vybudovaných vstupních bytů šanci následně získat běžný městský byt a vymanit se tak z beznaděje života na ubytovnách), stává se z tohoto města po Poběžovicích další příklad v našem kraji stále ojedinelé sociální zodpovědnosti. Věříme, že se oběma městům jejich vlastní investice do sociální soudržnosti dětí i dospělých v budoucnu vyplatí a bude se v nich žít o něco lépe než ve městech, jejichž vedení setrvává v pohodlném očekávání, že za něj sociální politiku bude řešit někdo jiný.

Těšíme se na spolupráci!

Aleš Kavalír, ředitel pobočky

ROKYCANSKÁ CESTA Z UBYTOVNY

Konec města, vlakové koleje, plot továrny, odpadky a uprostřed toho všeho domek - bývalé šatny pro dělníky. V domku jsou popraskané zdi, plíseň a všude je zápach z kuchyně. Ta je společná pro všechny na chodbě, stejně jako toalety a koupelna. V jedné místnosti bydlí pětičlenná rodina. Přes tenké zdi je slyšet hudba a křik od sousedů. Dva metry od oken projíždí vlaky. Rodina platí nehorázně nájemné.

Řeč není o zoufalých životních podmínkách migrantů pašovaných nelegálně Evropou, ale o běžném standardu bydlení na ubytovnách v ČR - uvedený příklad je z Plzně. Krizová situace v oblasti bydlení dohnala řadu lidí na ubytovny. Stejně jako na další problémy lidí v sociální tísní se navázal i na jejich bydlení výnosný „byznys“. Nájem v bytech soukromých majitelů nepřichází v úvahu. Romské rodině s dětmi byt nepronajmou, i kdyby měla na kauci. Cesta z ubytovny a vymanění se ze situace hraničí s bezdomovectvím proto může vést jediné přes nájemní bydlení

v obecních bytech. Jaké postoje a postupy volí samosprávy, ze zákona všestranně pečující o potřeby svých obyvatel?

Po úvodním nadšení z privatizace bytového fondu se jen obtížně prosazuje myšlenka, že by měla být součástí sociální politiky i politika bytová. Obvykle zůstává vše u striktního poukazování na individuální odpovědnost rodin za všechny životní karamboly. O problému zde uvažují z pohledu zásluhovosti celých rodin, bez rozlišování okolností, proč k požadované disciplinovanosti nedošlo, i bez zamyšlení nad tím, jestli i pětileté dítě může za problémy svých rodičů, kteří v minulosti nezaplatili za popelnice. Uvažují-li radní o sociálních bytech, přistupují k jejich provozu skrze represivní opatření. Pojmu sociální bydlení se otevřeně brání, jeho základní principy odmítají, dokud si je nebudou moci přičíst ve sbírce zákonů.

Těší nás, že i v našem kraji se můžeme setkat s rozdílným postojem.

Město Rokycany buduje krátkodobé vstupní byty a připravuje systém dostupného sociálního bydlení, na jehož konci existuje i reálná naděje na normální život. Lidem v nejtěžších sociálních situacích, splní-li vstřícně nastavené podmínky, jsou zde ochotni už v nájemní smlouvě ke vstupnímu bytu garantovat budoucí pronájem bytu běžného. V jiných městech slepě opakované mantrické formule o potřebě dodržování závazků řádného hospodáře, bez připuštění možnosti rozhodovat o věcech s přihlédnutím k jiným než ekonomickým faktorům, v Rokycanech přestávají platit. Město bude o svých věcech rozhodovat vlastním rozumem a naplňuje tak pojem samospráva.

Těšíme se, že i v dalších městech a obcích kraje si vezmou z přístupu Rokycan příklad. V opačném případě zůstane pocit, že se jejich zastupitelé neumí samostatně rozhodovat, případně je jejich rozhodování motivované jinak než potřebami občanů.

DVA ROKY PROGRAMU PODPORY VZDĚLÁVÁNÍ

V březnu 2013 jsme v Plzeňském kraji odstartovali program podpory vzdělávání. Pro naši pobočku šlo o novou oblast práce, s dětmi jsme do té doby nepracovali. S podporou z Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost (OPVK) jsme po dobu 24 měsíců realizovali projekt Dalekohled (č. projektu CZ.1.07/1.2.31/02.0022).

Projekt se zaměřoval na pomoc dětem se školní přípravou a podporu rodičů při vzdělávání dětí v rodinách ze sociálně znevýhodněného prostředí. Našimi dalšími cíli byla podpora pedagogických pracovníků a také vyhledání a navázání spolupráce s dobrovolníky.

„Naši pracovníci a dobrovolníci docházeli přímo do rodin, ve kterých děti doučovali. Spolupráce s rodiči se orientovala zejména na nastavení vhodného režimu domácí přípravy, zprostředkování vhodných materiálů a podporu při komunikaci se školou. Rodičům jsme poskytovali také poradenství a další podporu zacílenou na vytváření lepších podmínek pro školní přípravu a zvýšení zájmu o vzdělávání dětí. Prostor pro diskusi s odborníkem z pedagogicko psychologické poradny a další podporu jsme rodičům nabízeli v rámci rodičovských skupin,“ upřesňuje Eva Sevelková, koordinátorka projektu.

Ta doplňuje, že podpora dětí měla různé podoby. V jednotlivých lokalitách vznikly odpolední školní kluby, které se krom školní přípravy orientovaly i na aktivity zaměřené na osobnostní rozvoj. V průběhu dvou let jsme nabídli také šedesátku volnočasových akti-

V rámci projektu jsme pro děti připravili řadu volnočasových aktivit - např. jsme společně hledali vysněné povolání.

vit, které vždy obsahovaly edukativní složku. V létě minulého roku jsme s dětmi jeli na týdenní zážitkový kurz osobnostního rozvoje. „Vyzkoušeli jsme i program vrstevnického doučování. V rámci tzv. peer programu v Rokycanech starší žáci doučovali své mladší spolužáky,“ doplňuje Eva Sevelková.

Projekt nabídl i několik seminářů pro pedagogy. „Velice se nám osvědčila realizace seminářů zaměřených na konkrétní techniky a metody využitelné ve výuce,“ uzavírá Eva Sevelková.

Celkově jsme podpořili na 130 dětí, 70 rodičů a 130 učitelů. Na podpoře dětí z Plzeňského kraje s námi spolupracovalo více než 40 dobrovolníků.

DALŠÍ POKRAČOVÁNÍ NAŠÍ PRÁCE S RODINAMI

I po skončení podpory projektu Dalekohled z prostředků OPVK v práci s dětmi a rodinami pokračujeme. Část činností realizujeme prostřednictvím nové služby: sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi (registrováno dle zákona o soc. službách). Tuto službu poskytujeme na Domažlicku, Horšovskotýnsku, Klatovsku, Nýřansku a Rokycanску. Finanční podporu jsme získali z více zdrojů, mimo jiné i z našich sbírek - z celostátní kampaně Lepší škola pro všechny máme na službu v našem kraji bezmála 200 tis. korun. Kvůli omezeným finančním prostředkům však letos pracujeme pouze s kapacitou několika rodin.

Nová služba nám umožnila v některých činnostech pokračovat, přinesla nám však i některé změny v dosavadní práci. „Po čtyřech měsících její realizace mohu konstatovat, že nejčastěji pomáháme při řešení problémů týkajících se

např. rodinných záležitostí - zejména výživné, určení otcovství, ale i dluhové problematiky - orientace v závazcích a možnosti řešení, bydlení - nalezení vhodného bydlení anebo zaměstnání,“ vypočítává příklady Eva Sevelková, koordinátorka služby.

Zákon o sociálních službách vymezuje jako jednu ze základních součástí služby výchovné, vzdělávací a aktivizační činnosti. Významnou součástí naší služby tak zůstává podpora vzdělávání dětí. S celou rodinou pravidelně konzultujeme s cílem seznámit rodiče s jednotlivými postupy vysvětlování konkrétní školní látky, s vybranými aktivitami na rozvoj slovní zásoby, paměti apod. Doporučujeme vhodné materiály pro mimoškolní přípravu.

„Naší snahou je zvýšení kompetencí rodičů s ohledem na pomoc dětem s mimoškolní přípravou. Na konzultacích společně s dítětem a rodiči

procházíme žákovskou knížku, úkoly a společně hledáme možnosti, jak se naučit látku,“ upřesňuje Eva Sevelková.

Mimo sociální službu zůstávají některé naše další činnosti. Jde zejména o provoz školního klubu v Janovicích nad Úhlavou, volnočasové aktivity pro děti a na léto plánujeme pětidenní zážitkový kurz pro děti. Do některých rodin také zprostředkováváme dobrovolníky za účelem pravidelného doučování. „Byli bychom rádi, kdyby se pomoc dětem stala přirozenou věcí. Přivítáme tak propagaci možnosti dobrovolnické pomoci a samozřejmě i přímé zapojení v jednotlivých regionech. Dobrovolníky přijímáme i nadále,“ uzavírá Eva Sevelková.

Zájemci o dobrovolnické zapojení se mohou obrátit přímo na Evu Sevelkovou - tel.: 739 220 905, mail: eva.sevelkova@clovekvtsni.cz.

PRÁCE S LIDMI S TRESTNÍ MINULOSTÍ

Po více než dvou letech jsme úspěšně uzavřeli projekt Jinou cestou. V rámci tohoto projektu jsme se zaměřovali na práci s osobami, které byly v minulosti podmíněně odsouzeny / propuštěny z výkonu trestu odnětí svobody. Na tyto osoby jsme se zaměřili s ohledem na častou kumulaci problémů s dluhy, bydlením, prací, rodinou atd. Uvedené problémy jim znemožňují běžný život a staví je na okraj společnosti. Nabízeli jsme jim program sociálního výcviku a dluhové poradenství. S dluhy jsme pomáhali i přímo ve věznicích. Do projektu byli zapojeni i kolegové ze sokolovské pobočky naší organizace, podpořili jsme tak osoby z Plzeňského i Karlovarského kraje. Projekt jsme realizovali

ve spolupráci s Probační a mediální službou a Vězeňskou službou.

„Práce pro nás byla nová zejména v tom, že jsme vytvořili a pilotně otestovali cílený program pro tuto skupinu lidí. Zároveň jsme nově začali pracovat přímo ve věznicích,“ popisuje Vlastimila Feistingerová, koordinátorka programu.

Během realizace projektu jsme podpořili více než 380 osob a to prostřednictvím skupinových aktivit i individuální spolupráce. Vedle „prokazatelné“ pomoci na poli dluhového poradenství, pomoci při hledání zaměstnání a vhodného bydlení měla naše pomoc v řadě případů méně měřitelné efekty. „Šlo například o přijetí odpovědnosti za způsobený čin

nebo urovnání rodinných vztahů,“ uvádí Vlastimila Feistingerová. Ta doplňuje, že se během projektu podařilo upevnit spolupráci s Probační a mediální službou a dát dohromady tým lektorů, kteří nám pomáhají s realizací skupinových aktivit.

Projekt byl podpořen z Operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost. Po skončení podpory z „evropských“ peněz se nám podařilo získat alespoň část prostředků na další pokračování nastartované činnosti a to z prostředků vyčleněných Magistrátem města Plzně na prevenci kriminality. Pomáhat lidem s trestní minulostí, aby mohli začít s běžným způsobem života a vyvarovali se recidivy, tak budeme i v budoucnu.

VZDĚLÁVÁNÍ PRO PEDAGOGY

V rámci našich projektů zaměřených na podporu vzdělávání nabízíme podporu nejen dětem a jejich rodičům, ale i pedagogům. Pro učitele základních škol a předškolních zařízení z celého kraje jsme nachystali řadu zajímavých vzdělávacích akcí. Část kurzů se již uskutečnila, některé však ještě aktuálně nabízíme.

V závěru ukončeného projektu Dalekohled jsme nabídli sadu vzdělávacích akcí, kterých se zúčastnila dohromady šedesátka učitelů základních škol z Plzeňského kraje. Poslední seminář proběhl na základní škole v Janovicích nad Úhlavou. „Dvaadvacet učitelů, včetně pana ředitele, přišlo o jarních prázdninách do školy, aby si prohloubili znalosti v metodách práce umožňujících zapojení dětí s rozdílnou úrovní znalostí, povah a způsobů myšlení do školního kolektivu,“ upřesňuje Eva Lešková, pracovnice programu podpory vzdělávání. Podle ní byli pedagogové s obsahem semináře spokojeni a s lektorkou se domluvili na další spolupráci. Na janovické ubytovně provozujeme školní klub Ušoun. „Vzhledem k tomu, že pracujeme se stejnými dětmi, mohli jsme v rámci semináře s učiteli ze zdejší základní školy mluvit i o konkrétních dětech a hledat možnosti jejich další podpory,“

pochvaluje si Eva Lešková. Ta hodnotí velmi pozitivně spolupráci s janovickými pedagogy a jejich otevřenost novým metodám při práci s dětmi.

V rámci celorepublikového projektu Pojďte do školky! se zaměřujeme na práci s dětmi v předškolním věku. Pro pracovníky předškolních zařízení jsme na první pololetí nachystali tematicky různě zaměřené kurzy. „Některé semináře se uskutečnily v Plzni. Seminář je však možné v případě zájmu uspořádat v Plzeňském kraji i mimo krajské město,“ upřesňuje Klára Chaloupková, regionální koordinátorka projektu. Podle ní se dosud seminářů

zúčastnilo 70 učitelů. „Přípravekny máme ještě kurzy zaměřené na vzájemné porozumění s dětmi z jiného jazykového prostředí či metodu Grunnlaget,“ doplňuje Klára Chaloupková. Kurzy vedou zkušené lektorky, kteří působí v oborech pedagogiky, speciální pedagogiky či psychologie. Semináře jsou akreditovány u MŠMT a jsou nabízeny zdarma.

Podrobnější informace o nabízených kurzech pro pracovníky předškolních zařízení najdete na webu [zde](#). V případě zájmu o účast na kurzu kontaktujte Kláru Chaloupkovou – tel. 778 406 341, klara.chaloupkova@clovekvtsisni.cz.

FESTIVAL JEDEN SVĚT PLZEŇ NAVŠTÍVILO 2,5 TIS. DIVÁKŮ

Již několik let zajišťujeme plzeňskou část festivalu dokumentárních filmů o lidských právech Jeden svět. Festival, který se letos v Plzni konal na konci března, navštívilo 2,5 tis. diváků! Zhruba polovina diváků byla na čtyřicítce odpoledních projekcí pro veřejnost, druhá polovina na třiceti dopoledních projekcích pro školy. Oproti loňskému roku se návštěvnost zvýšila o zhruba 700 diváků. „Velmi nás potěšilo, že bylo na několik projekcí zcela vyprodáno,“ upřesňuje Veronika Vašků, koordinátorka festivalu. Ta doplňuje, že se s velkým zájmem setkal například snímek Bojovníci ze severu. Vzhledem k diváckému zájmu byla projekce tohoto dokumentu do programu přidána a i na přidané projekci nezbylo ani jedno volné místo.

Cílem letošního ročníku bylo narušit předsudky, pohodlné nevědomí a fámy šířené českou společností. K divákům tak byla letos směřována výzva: „Praskněte své bubliny!“. „Přesto jsou naše reakce často zcela opačně – filtrace zpráv, uzavírání se do mentální rezervace. Ochranná bublina nabízí pohodlí a pocit, že to, co je venku, se nás netýká,“ komentuje volbu

festivalové výzvy Veronika Vašků. V rámci festivalu jsme se snažili upozorňovat mimo jiné i na problémy, které vnímáme v našem přímém okolí. Z tohoto pohledu byly zajímavé divácké debaty k tématu bezdomovectví či k inkluzivnímu vzdělávání a problémům vzdělávacího systému v ČR.

Letošní ročník naznačil možnost dalšího rozvoje kulturní akce. „Program jsme prodloužili a divácký zájem provázal všech devět festivalových dnů. Delší program a více filmů tak budeme chtít nabí-

zet plzeňskému publiku i v dalších letech,“ plánuje Veronika Vašků. Před samotným festivalem se podařilo úspěšně realizovat několik akcí, které festival propagovaly. Asi nejzajímavější byla graffiti akce. Během jednoho odpoledne vzniklo v centru města umělecké dílo. „Touto cestou se nám formou netradičního zážitku podařilo oslovit řadu potenciálních diváků. Z akce jsme navíc vytvořili video, které festival dále propagovalo na sociálních sítích,“ doplňuje Veronika Vašků.

PROMÍTEJ I TY!

I když už je letošní ročník festivalu Jeden svět nenávratně pryč, příznivci dokumentárních filmů nemusí čekat až do příštího března. Celý rok zůstává možnost bezplatného zapůjčení festivalových filmů v rámci projektu Promítej i ty!

V rámci této netradiční videopůjčovny najdete přes třicet filmů z minulých ročníků festivalu. Tematická nabídka je široká – od dokumentů sledujících porušování lidských práv v zemích s totalitním režimem, přes filmy o dopadech našeho konzumního způsobu života až např. po dokument Šitkredit, na jehož vzniku se podíleli pracovníci naší organizace a který popisuje byznys s dluhy a bídou v ČR.

„Aktuální nabídka dokumentů bude doplněna o výběr filmů z letošního ročníku nejdéle v září,“ upřesňuje koordinátorka plzeňské části festivalu Jeden svět Veronika Vašků. Ta připomíná, že se v rámci projektu může stát promítačem kdokoli a promítat může kdekoli –

PROMÍTEJITY.CZ

FILMY Z JEDNOHO SVĚTA

doma v obýváku, v práci, ve škole nebo třeba v oblíbené hospůdce. Jedinou podmínkou je, že se na projekci bezplatně zapůjčeného filmu nebude vybírat vstupné. Nabídku filmů a více informací o projektu Promítej i ty! najdete na: <http://jedensvet.cz/pit/>